

IV. ERANSKINA

OSASUN MENTALEKO ERIZAINA

I.– GAI-ZERRENDIA OROKORRA

1.– Gaixotasun mentala Historian zehar. Osasun mentaleko eta psikiatrikoko asistentzia psikiatrikoaren eta erizaintzako zainketen bilakaera.

2.– Teoria eta eredu psikologikoak eta psikiatrikoak. Osasun mentaleko arazoen oinarri biologikoak, psikologikoa eta sozialak. Normaltasun psikikoaren nozioa. Osasun mentalaren eta gaixotasun mentalaren inguruko oinarritzko kontzeptuak. Nahasmendu mentalen epidemiologia.

3.– Bioetikaren funtsezko oinarriak: erizaintzako kode deontologiko espainiarra. Sekretu profesionala: kontzeptua eta arauketa juridikoa. 10/1995 Lege Organikoa, azaroaren 23koa, Zigor Kodeari buruzkoa. Osasun mentaleko arretaren alderdi etikoak eta legalak.

4.– Norbanakoa, harreman-unitate eta izaki holistiko gisa. Gizakiaren prozesu psikologikoak eta jokabidea.

5.– Erizaintzako zainketen oinarri psikosozialak Osasun Mentalaren arloan.

6.– Pertsona-arteko harremana erizaintzako esku-hartzearen oinarritzko tresna gisa, Osasun Mentalean. Komunikazio- eta harreman-trebetasunak zainketari dagokionez.

7.– Osasun mentaleko erizaina eta taldeak: talde-lana eta taldeetako lidergoa.

8.– Osasun mentaleko erizaintzako teoriak eta modeloak. Erizaintza-prozesua Osasun Mentalean. Erizaintzaren metodologiaren aplikazioa osasun mentaleko zainketa-planak prestatzeko. Erizaintzako sailkapen-sistemak eta nosografiak.

9.– Psikopatologia, klinika psikiatrikoa eta erizaintzako zainketa deribatuak: kontzeptuak, kontzeptu orokorrak, forma klinikoak, sintomatologia, bilakaera, pronostikoa, tratamendua, erizaintzako diagnostikoak eta erizaintzako esku-hartzerik ohikoenak Osasun Mentaleko hainbat arazotan bizitza-zikloan zehar:

- Haurtzaroan eta nerabezaroan hasten diren nahasmenduak.
- Antsietate-nahasmenduak eta erlazionatutakoak.
- Sintoma somatikoaren eta disoziaziozkoen nahasmenduak.
- Eskizofrenia eta bestelako nahasmendu psikotikoak.
- Gogo-aldartearen nahasmenduak.
- Nortasun nahasmendua.
- Elikadura-nahasmenduak eta elikagaiak hartzearen ingurukoak.
- Substantzien kontsumoarekin erlazionatutako nahasmenduak eta adikzio-nahasmenduak.
- Nahasmendu neurokognitiboak, nahasmendu-sindromea eta dementzia.
- Erritmo zirkadianoaren nahasmenduak.

- Nahasmendu suntsitzaileak, bulkaden kontrolarenak eta jokabidearenak.
 - Agresibitatea eta indarkeria.
 - Abusuak, tratu txarrak eta indarkeria familian.
 - Diagnostiko duala duten pazienteak.
 - Gaixotasun mental larriak eta iraunkorrak dituzten pertsonak.
 - Adineko pertsonen arazo psikiatrikoak.
 - Larrialdi psikiatrikoak: jokabide suizidak, aztoramendu psikomotorra, larritasun-krisiak, alkoholen abstinentsia-sindromea.
- 10.– Osasun mentalerako heziketa. Prebentzioa eta osasun mentalaren sustapena. Psikoheziketa. Errehabilitazio psikiatrikoa.
- 11.– Psikofarmakologia eta beste esku-hartze terapeutiko mota batzuk Osasun Mentalean. Eri-zaintzako zainketa deribatuak.
- 12.– Ikerketa-metodologia: diseinua, bilketa eta analisisa. Teknika kuantitatiboak eta kualitatiboak. Lan zientifiko baten egitura metodologikoa eta faseak: kontzeptuala, diseinua eta planifikazioa, enpirikoa, analitikoa eta ezagutzera emateari dagokionez.
- 13.– Oinarrizko ikerketa erizaintzan: Arazoak identifikatzeko eta lehentasunak ezartzeko azterketak. Erizaintzara aplikatutako ikerketa: azterlan deskribatzaileak eta ikerketa-diseinuak erizaintzako diagnostikoaren arloan.
- 14.– Estatistika deskribatzailea. Banaketa motak eta banaketa definitzen duten parametroak. Estatistika inferentziala. Konfiantza-tarteak. Hipotesi-testak.
- 15.– Segurtasun klinikoa: pazientearen segurtasunaren oinarrizko kontzeptuak. Segurtasun-gorabeheren jakinarazpena. Gertakizun kaltegarrien saihesgarritasuna eta eragina.
- 16.– Genero-indarkeria. Tratu txarren aurrean jarduteko protokoloa.

II.– GAI-ZERRENDATA KOMUNA

- 1.– Lanbide Sanitarioen Antolamendua: lanbide sanitarioen jarduna.
- 2.– Osasun Sistema Nazionalaren kohesioko eta kalitateko xedapen orokorrak. Prestazioak.
- 3.– Osasun-zerbitzuetako estatutupeko langileen esparru-estatutuaren arau orokorrak. Eskubideak eta betebeharrak. Ordainsariak. Lanaldia, baimenak, lizentziak. Bateriaezintasunak.
- 4.– Euskadiko Antolamendu Sanitarioaren Legearen xedapen orokorrak. Euskadiko osasun-sistema: antolamendua eta herritarren eskubideak eta betebeharrak. Kontratu-programa. Osakidetza Ente Publikoaren konfigurazioa. Zuzendaritza-antolakuntza. Gestio-araubidea.
- 5.– Osakidetza Ente Publikoaren definizioa. Xedeak. Antolaketa gidaria: zerrendatzea. Zuzendaritza Nagusia: eraketa. Zerbitzu-erakundeak: lege-aitorpena.
- 6.– Pertsonen eskubideak eta betebeharrak Euskadiko osasun-sisteman.
- 7.– Pazientearen autonomiaren gaineko printzipio orokorrak, eta eskubideak eta betebeharrak informazio eta dokumentazio klinikoko gaitetan. Informazio sanitarioarako eskubidea. Intimitaterako

eskubidea. Pazientearen autonomiaren errespetua. Historia klinikoa. Alta-txostena eta bestelako dokumentazio klinikoa.

8.– Eusko Legebiltzarraren 7/2002 Legea, abenduaren 12koa, osasun arloko Aurretiazko Borondateena.

9.– 3/2018 Lege Organikoa, abenduaren 5koa, Datu Pertsonalak Babestekoa eta Eskubide Digitalak Bermatzekoa. Xedapen orokorrak: legearen xedea eta hildako pertsonen datuak. Datuak babestearen printzipioak. Pertsonen eskubideak.

10.– Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerako Legearen xedea. Printzipio orokorrak. Jazarpen sexista.

11.– Marko Estrategikoa. Osasun Saila. 2021-2024.

12.– Osasun Plana. Euskadiko Osasun Politikak 2013-2020.

13.– Pazientearen Segurtasun Estrategia Osakidetzan 20 20.

14.– Arreta Soziosanitarioko Lehentasun Estrategikoak 2017-2020.

15.– Osakidetzan euskararen erabilera normalizatzeko jardun-eremuak eta neurriak: Osakidetzan euskararen erabilera normalizatzeko 2. Planeko (2013-2019) Irudia eta Komunikazioa eta Kanpo-harremanak.

GAI-ZERRENDA OROKORRAREN BIBLIOGRAFIA

1.– Fornés Vives J. Enfermería de salud mental y psiquiátrica. Valoración y cuidados. 2. edizioa. Madril: Editorial Médica Panamericana; 2011.

2.– Fornés Vives J, Gómez Salgado J. Principales problemas de salud mental e intervención enfermera: Enfermería de salud mental y psiquiátrica II. Colección Líneas de Especialización en Enfermería, 4. Madril: Enfo Ediciones: Fundación para el desarrollo de la Enfermería (FUDEN); 2008.

3.– Johnson BS. Enfermería de salud mental y psiquiátrica. Biblioteca Enfermería profesional. 15. eta 16. liburukiak. 4. edizioa. Madril: Mc Graw-Hill. Interamericana; 2000.

4.– Megías-Lizancos F, Serrano MD. Enfermería en psiquiatría y salud mental. 2. edizioa. Madril: Difusión Avances de Enfermería (DAE, S.L.). 2009.

5.– Novel G, Lluch MT, Miguel MD. Enfermería psicosocial y salud mental. Bartzelona: Elsevier Masson. 2005.

6.– Ortiz de Zárate A, Alonso I, Ubis A, Ruiz de Azúa MA. Guías de cuidados de enfermería en salud mental.

– 1. liburukia. Patología dual. Bartzelona: Elsevier-Masson. 2009.

– 2. liburukia. T. mental grave de larga evolución. Bartzelona: Elsevier-Masson. 2010.

– 3. liburukia. Psicogeriatría. Bartzelona: Elsevier-Masson. 2010.

– 4. liburukia. Trastornos psicóticos. Bartzelona: Elsevier-Masson. 2011.

– 5. liburukia. Trastornos del estado de ánimo. Bartzelona: Elsevier-Masson. 2011.

– 6. liburukia. Adicciones. Bartzelona: Elsevier-Masson. 2011.

7.– Rigol Cuadra A, Ugalde Apalategui M. Enfermería de salud mental y psiquiátrica. 2. edizioa. Bartzelona: Elsevier Masson. 2007.

8.– Shives LR. Enfermería psiquiátrica y de salud mental: Conceptos básicos. 6. edizioa. Madril: McGraw-Hill Interamericana. 2007.

9.– Vallejo Ruiloba J. Introducción a la psicopatología y la psiquiatría. 8. edizioa. Bartzelona: Elsevier Masson. 2015.

10.– Eusko Legebiltzarraren 7/2002 Legea, abenduaren 12koa, osasun arloko aurretiazko borondateena.

11.– Herdman TH, Kamisuru S, Editores. NANDA Internacional. Diagnósticos enfermeros: Definiciones y clasificación. Madril. Elsevier. 2019.

12.– Butcher HK, Bulechek GM, Dochterman JM, Wagner CM. Clasificación de intervenciones de enfermería (NIC). 7. edizioa. Bartzelona. Elsevier. 2018.

13.– Moorhead S, Swanson E, Johnson M, Maas ML. Clasificación de los resultados de enfermería (NOC). Medición de resultados en salud. 6. edizioa Bartzelona. Elsevier. 2018.

14.– Sánchez MA, Bioética en ciencias de la salud. Elsevier Masson. 2012.

15.– Erizaintzako kode deontologiko espainiarra.

https://www.consejogeneralenfermeria.org/pdfs/deontologia/codigo_deontologico.pdf

16.– 147/2015 Dekretua. Osakidetza. Pazienteen eta erabiltzaileen eskubideei eta betebeharrei buruzko adierazpena.

17.– 41/2002 Oinarrizko Legea, azaroaren 14koa, pazientearen autonomiari eta informazio eta dokumentazio klinikoaren arloko eskubide eta betebeharrei dagokiena.

18.– Jarduketa gida osasun arloko profesionalentzat genero indarkeriaren eta sexu erasoen aurrean Euskadin nola jardun jakiteko. Gasteiz: Osakidetza. 2019. Eskuragarri:

https://www.osakidetza.euskadi.eus/contenidos/informacion/guia_violencia_genero/eu_def/adjuntos/guia_rap_viol_genero_eu.pdf

19.– Hernández R. Metodología de la investigación 6. edizioa. Mexiko: Mc Graw-Hill. 2014.

20.– Salamanca Castro AB. El ario de la investigación en enfermería. 2. edizioa. Madril. FUDEN. 2018.

21.– Jardunbide onak ezartzeko tresna (2. edizioa). 2012. Eskuragarri:

https://rnao.ca/sites/rnao-ca/files/Toolkit_en15.pdf

22.– Pazientearen Segurtasun Estrategia 20 20.

https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/cinfo_estrategia_seg_paciente/eu_def/adjuntos/ESTRATEGIA2020_eu.pdf

23.– 38/2012 Dekretua, martxoaren 13koa, historia klinikoari eta osasun-arloko paziente eta profesionalen dokumentazio klinikoaren arloan dituzten eskubide eta obligazioei buruzkoa. Eskuragarri:

<https://www.euskadi.eus/bopv2/datos/2012/03/1201512e.pdf>

GAI-ZERREDA KOMUNAREN BIBLIOGRAFIA

- 1.– 44/2003 Legea, azaroaren 21ekoa, Lanbide Sanitarioen Antolamenduari buruzkoa (4., 5., 6., 7., 8., 9., 10. eta 11. artikulua).
- 2.– 16/2003 Legea, maiatzaren 28koa, Osasun Sistema Nazionalaren kohesio eta kalitateari buruzkoa (1-29. artikulua).
- 3.– 55/2003 Legea, abenduaren 16koa, osasun-zerbitzuetako pertsonal estatutarioaren Estatutu Markoarena (1., 2., 3., 4., 17., 18., 19., 42.– 61., 76. eta 77. artikulua).
- 4.– 8/1997 Legea, ekainaren 26koa, Euskadiko Antolamendu Sanitarioari buruzkoa (1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 19., 20., 21., 22. eta 23. artikulua).
- 5.– 255/1997 Dekretua, azaroaren 11koa, Osakidetza Ente Publikoaren Estatutu Sozialak ezar-tzen dituen (1., 3., 6., 9. eta 13. artikulua).
- 6.– 147/2015 Dekretua, uztailaren 21ekoa, Euskadiko osasun-sisteman pertsonen Eskubideei eta Betebeharrei buruzko Adierazpena onartzen duena (1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20. eta 21. artikulua).
- 7.– 41/2002 Oinarrizko Legea, azaroaren 14koa, pazientearen autonomiari eta informazio eta dokumentazio klinikoaren arloko eskubide eta betebeharrei dagokiena (1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22. eta 23. artikulua).
- 8.– Eusko Legebiltzarraren 7/2002 Legea, abenduaren 12koa, osasun arloko aurretiazko boron-dateena (1., 2., 3., 4., 5., 6. eta 7. artikulua).
- 9.– 3/2018 Lege Organikoa, abenduaren 5ekoa, Datu Pertsonalak Babestekoa eta Eskubide Digitalak Bermatzekoa (4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17. eta 18. artikulua).
- 10.– 4/2005 Legea, otsailaren 18koa, Emakumeen eta Gizonen Berdintasunerakoa (1., 3. eta 43. artikulua).
- 11.– Marko Estrategikoa. Osasun Saila. 2021-2024.
https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/marco_estrategico_2021_2024/eu_def/adjuntos/Marco-Estrategikoa-Osasun-Saila-2021-2024.pdf
- 12.– Osasun Plana. Euskadiko Osasun Politikak 2013-2020.
<https://www.euskadi.eus/libro/euskadiko-osasun-politikak-2013-2020-politicas-de-salud-para-euskadi-2013-2020/web01-a2ingkli/eu/>
- 13.– Pazientearen Segurtasun Estrategia Osakidetza 2020.
https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/cinfo_estrategia_seg_paciente/eu_def/adjuntos/ESTRATEGIA2020_eu.pdf
- 14.– Arreta Soziosanitarioko Lehentasun Estrategikoak 2017-2020.
https://www.euskadi.eus/contenidos/informacion/publicaciones_departamento/eu_def/adjuntos/stp/lehentasun-estrategiko-sanitarioak-2017-2020.pdf
- 15.– Osakidetza Euskararen erabilera normalizatzeko II. Plana 2013-2019.
https://www.osakidetza.euskadi.eus/contenidos/informacion/publicaciones_euskera/eu_osk/adjuntos/euskararenPlanaEu.pdf